

Bidden (Overweging 19 oktober 2025 door Theo Brock; Exodus 17,8-13; Lucas 18,1-8)

De kranten staan er de laatste tijd vol van. We leven in een nerveuze samenleving waarin prestatiedruk op school en het werk, en het afvinken van zo veel mogelijk belevenissen in de vrije tijd, de boventoon lijken te voeren. Niet voor niets kampen vele mensen met stress, ja zelfs een burn-out. We gunnen ons te weinig tijd voor immateriële zaken. Dat brengt me bij het thema van deze viering: bidden.

Bidden is jezelf de tijd gunnen om even op te houden met druk te doen, zodat ziel en lichaam weer één geheel kunnen vormen. Bidden, met of zonder woorden, is contact zoeken met de spirituele krachtbron die velen van ons God noemen. Bidden is bewust stilstaan bij het mysterie van je eigen leven en dat van anderen en de hele schepping.

In de Bijbelverhalen van vandaag is bidden een aanhoudend en dringend verzoeken. Een dergelijk bidden is met aandrang vragen wat ons met het Koninkrijk van God is beloofd. Het is een uitdrukking van je hoop en je geloof dat het Koninkrijk Gods geen illusie is, dat een toekomst mogelijk is waarin we in vrede met elkaar kunnen leven, als het even kan ook in de tijd die ons gegeven is.

De eerste lezing vertelt over het bidden van Mozes als zijn volk vecht tegen de vijand Amalek. Het Joodse volk is nog maar net bevrijd uit Egypte en moet zich al verdedigen. Het Bijbelfragment dat we vandaag gelezen hebben, kan mogelijk verkeerd begrepen worden, zeker gezien de huidige spanningen tussen Israël en de Palestijnen. Het lijkt erop dat er met de steun van God een heilige oorlog wordt gevoerd. Maar Amalek en zijn volk worden, buiten de Bijbel, niet in andere historische bronnen genoemd. Ook zijn er geen archeologische aanwijzingen voor hun bestaan.

Amalek is niet zo maar een vijand, en deze oorlog is niet zo maar een oorlog. In de Bijbel is Amalek de verpersoonlijking van het kwaad. Amalek staat voor alle vijanden, overal waar Gods volk onderweg bedreigd wordt. Amalek is de spreekwoordelijke tegenstander die je te grazen probeert te nemen op je meest kwetsbare plek. Dat kan in het groot, in een politiek of maatschappelijk systeem waarbij het vooral gaat om macht en geld, en waar alleen het recht van de sterkste of bureaucratische regels gelden. Maar Amalek is ook werkzaam in het klein, daar waar de ene mens een ander misbruikt, onderdrukt of kleineert en daar bij jezelf waar onverschilligheid en nihilisme de kop opsteken.

Kortom, Amalek is ook het kwaad dat we vandaag de dag herkennen in egoïsme, vreemdelingenhaat en krachten die voor eigen gewin de democratie afbreken en moeder aarde plunderen. Die mentaliteit, dat kwaad, moet worden bestreden. Om die mentaliteit te bestrijden is voortdurend reflectie op eigen doen en laten nodig. Dat kan door gebed maar vereist ook volharding en standvastigheid.

Die standvastigheid is mooi verbeeld door het gebaar van Mozes die op de heuvel zijn armen uitstrekt om zijn gebed kracht bij te zetten. Heel symbolisch, als Mozes die standvastigheid dreigt te verliezen laat hij zijn armen zakken en wint Amalek de strijd. Als de armen weer omhoog gaan is zijn volk aan de winnende hand.

Mozes kan het niet alleen, hij krijgt hulp van Aäron en Chur die hem bijstaan de armen omhoog te houden. Het Bijbelverhaal van de biddende Mozes is dus ook een verhaal van saamhorigheid en solidariteit. Zonder steun van elkaar kunnen ook wij ten prooi vallen aan cynisme, ontmoediging, verbittering en onverschilligheid. Met een gezamenlijk gedragen gebed steunen we elkaar in de strijd tegen de Amaleks in onze buitenwereld, maar ook tegen de Amalek die zich schuil houdt in onszelf.

Dat bidden een kwestie is van stug volhouden maakt de weduwe uit het evangelieverhaal duidelijk. Deze weduwe trekt zich niet bescheiden terug en zwijgt niet. Ze geeft niet op, in het besef dat het rechtvaardige niet verkregen wordt zonder de Amaleks in deze wereld het vuur aan de schenen te leggen. De weduwe komt moedig op voor het recht dat ze heeft want de handdoek in de ring gooien maakt de onrechtvaardige rechter tot winnaar.

Om het evangelieverhaal goed te begrijpen is het nodig om stil te staan bij de context waarin Lucas dit verhaal opgetekend heeft. Lucas schrijft dit evangelieverhaal in een tijd waarin de eerste christenen het moeilijk hadden met hun geloofsbeleving. Begeesterd door de blijde boodschap hadden zij aanvankelijk een rotsvast geloof dat Jezus na zijn hemelvaart snel zou terugkeren op aarde. Maar dat werd niet zo ervaren en in hun ogen bleef alles zoals het was en de begeestering verflauwde. Lucas vroeg zich in die situatie af: *zal Christus bij zijn wederkomst nog wel geloof op aarde vinden?* Lucas steekt die eerste christenen een hart onder de riem met het verhaal van de kordate weduwe die de moed niet opgeeft.

Lucas lijkt ook ons te willen zeggen: Ook al voel je je machteloos, gesterkt door gebed en geloof ben je niet krachteloos en wordt je bemoedigd om de rechtvaardige strijd aan te gaan. Welbeschouwd is de weduwe uit het evangelieverhaal dus ook voor onze Antonius van Padua geloofsgemeenschap een bemoedigend voorbeeld. Ons verzet tegen de onvoorwaardelijke verkoop van deze kerk en het parochiehuis, en de petitie om dit te voorkomen, maakt duidelijk dat wij in de toekomst van onze geloofsgemeenschap op deze plek geloven. We hopen natuurlijk dat ons aanhoudend gebed verhoord zal worden.

Maar toch, we kunnen ons de oprechte vraag stellen: *Luistert God wel naar ons bidden?* Welbeschouwd heeft de Eeuwige, die wij bron van liefde noemen, ons gebed niet nodig om barmhartig te zijn. Ook denk ik dat we God met ons vragend bidden niet moeten aanspreken als een soort super-sinterklaas die alle wensen vervult. Ik denk wel dat bidden een belangrijke activiteit kan zijn voor het voeden van de kardinale deugd van de hoop. Die hoop is de bereidheid om je voor iets goeds en zinvol in te zetten ook al is de kans van slagen ongewis. We mogen onze zorgen en problemen aan God voorleggen om daar steun en troost te vinden, niet alleen om mogelijke teleurstelling of verlies beter te kunnen hanteren, maar ook om een spirituele bron van kracht aan te boren waarmee we zelfbewuster in het leven komen te staan.

Zo bezien kan bidden een positieve werking hebben op onszelf en onze directe omgeving. De geleerde Albert Einstein heeft dat eens zo verwoord: *“Bidden verandert de wereld niet, maar bidden verandert de mens en de mens verandert de wereld”*. Dat leert ons ook dat we na het vouwen van de handen altijd weer geïnspireerd de handen uit de mouwen moeten steken. Zo is bidden onlosmakelijk verbonden met wat erop volgt, wat u en ik met de inspiratie van het gebed doen.

Zo wordt geloof op aarde gevonden.